

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ars Semper Gaudendi

Demonstrata Ex Sola Consideratione Divinae Providentiae Et Per
Adventuales Conciones

Laetitiae Perfectae Artificium In Conscientiae Recta Efformatione
inuentum, & per Adventuales Conciones expositum ac demonstratum

Sarasa, Alfonsus Antonius de

Antverpiae, 1667

§. II. Graues & ingentes poenitentias in Confessione paßim injungendas
esse, asseritur praeter mentem Tridentini, à quo salutare & conuenientes
dandae praescribuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11367

ni, propter nouam vitam, est obnoxius? Nolo hæreticorum ineptiis refutandis diutiùs immorari. Plenæ sunt Sacræ paginæ, plenæ Patrum lucubrationes, testimonijs, quibus sanctum hoc corpus petulantis odium commendatur; imò & præscribitur: plenæ sunt denique Sanctorum historie, castigationum & pœnarum, quas viri innocentissimi pro leuib; etiam noxis vindicandis, seuerissime, & si carni accommodè loqui libeat, crudelissime de se sumpturunt. Apage igitur hæreticorum sese palpantium, carni que suæ molliter abblandientium teneras voces, imò & temerarias. Patiatur sanè nunc caro quæ justè meruit sufferre, vt non Spiritui tantùm, hoc est animæ, sed & corpori benè sit.

S. II.

Graues & ingentes pœnitentias in Confessione passim imponendas esse, asseritur præter mentem Tridentini, à quo salutares & conuenientes dandæ præscribuntur.

7. **A**liud genus est hominum, in diuersa omnino abeuntium. Catholicus hi sunt, sed nimio, Ecclesiasticos mores & instituta reformandi, vt præ se ferunt, studio abrepti, satisfactionem Sacramentalem non rectè in Ecclesiâ passim administrari contendunt. De voluntariis pœnis rarus ipsis est sermo: sed circa Sacramentales multas à Sacerdotibus pœnitenti irrogandas, omnis penes illos sollicitudo est & cura; quasi si à rectâ Sacramenti Pœnitentiæ administratione, hæc in parte passim à Sacerdotibus aberretur. Causantur enim exiles esse multas, seu, vt jam vulgò loquimur, pœnitentias, quas Confessarij passim peccata confitentibus imponunt; neque eas esse, quæ scelerum grauitati respondeant: aliam fuisse olim Ecclesiæ veteris praxim, Patrumque sententiam: satis enim constare, grauisimas olim pœnas sceleratis impositas, quæ non vnum tantùm tenerent diem, sed & annos integros. Plenos esse Canones Ecclesiasticos, quibus & temporis diuturnitas, & jejuniorum frequentia, & genuflexionum modus, atque alia longè grauisima, sceleribus designantur supplicia; quæ quidem omnia exactè primitiua obseruabat Ecclesiâ. Nunc autem quid fit? preces aliquot peccatori grauisimo, sic quasi cursim recitandæ imponuntur,

Satisfactiones, non nisi graues, in Confessione imponendas, contendunt aliqui.

Proponuntur eorum rationes.

nuntur, neque quidquam vitra præcipitur: certe, longe aliter
 Pœnitentiam procurasse Sanctos Patres; quos nihil adeo con-
 stat in ore habuisse, quam ut ad graues à se exigendas pœnas,
 adhortarentur populum. Hæc & alia, per hosce annos,
 passim pro concionibus declamata sunt in pulpitis: & quidem
 nonnullorum eo proiecta est oratio aut licentia, vt Confes-
 sarios tam molli manu pœnitentem demulcentes, errare gra-
 uissimè, satis seuerè pronuntiarent; Sacramento vitium facere;
 ac à viris pietatem spirantibus eiusmodi Confessarios omnino
 esse fugiendos; non enim eos pœnitentium saluti, sed fre-
 quentiæ consulere. Hæc magnis animis, sed nescio an mente
 optimâ, publicè priuatimque diuendita, & multa alia in hanc
 rem. Vnde id saltem consecuti sunt operæ suæ pretium, vt &
 grauiores peccatores, vt mihi constat, à Confessionis Sacra-
 mento absteruerint; tenacioresque mentes admodum pertur-
 barint, dum sibi persuasere (quod etiam non obscure pro pul-
 pitis dicebatur) non bonas fuisse admodum exomologes il-
 las, quas præter Christi mentem, eius Vicarius Sacerdos fri-
 gidus & Judex imbellis, pro jurisdictione sibi traditâ non
 administrabat. Ita illi, Quibus antequam respondeam, oc-
 currendum est ante omnia perturbationibus & scrupulis; quos
 pœnitens sibi posset efformare ex Confessione, post quam cri-
 minibus par sibi à Confessario pœnitentia aut mûlta non sit im-
 posita.

si quis pœnitentiam
 non habuerit
 non est
 pœnitentia
 si quis pœnitentiam
 non habuerit
 non est
 pœnitentia

Sacramen-
 tum pœni-
 tentiæ cor-
 flat & va-
 lidum est,
 nisi nulla
 satisfactio
 imponatur.

Dico igitur, siue magna sit, siue parua, quæ à Judice Abso-
 lutioni subneclitur mûlta; imò & si nulla imponatur, pœni-
 tentem tamen de gratiâ impertitâ & à se perceptâ, minime de-
 bere ambigere. Nam quamuis nulla in iuncta sit pœna, nihil
 tamen Sacramenti essentiæ deficit; (cujus, vt dixi num. 2. satis-
 factio essentialis pars non est, sed tantum integralis; non est
 itaque dubitandum, quin quod verum est Sacramentum, ve-
 rum etiam effectum produxerit essentiæ Sacramentali debitum;
 hic autem est, culparum omnium condonatio, esto quod de
 pœnis peccato debitis nihil admodum sit remissum. Si au-
 tem leuis imposta sit mûlta, minus est quod de Sacramenti
 valore dubitetur; quandoquidem etiam confite parte integrante,
 licet fortassis ad eluendas pœnas non adeo robustâ & validâ.

Et verò, vt satisfactionis Sacramentalis natura dclaretur im-
 penius

8.

9.

penitus istud accurate perpendendum est, in Sacramento Pœnitentiæ, non ex æquo pœnas exigi, sceleribus nimirum pœnis & commensuratas: quasi verò à pœnitente postulari debeant tantæ pœnæ, quantæ præter æternas, quæ proculdubio cum culpâ ipsâ condonatz jam sunt, adhuc debentur. Frustraneum enim esset iterum imponere pœnitenti debitum, quo jam tenetur ex scelere: quapropter nulla omnino à Sacerdote imponenda, esset satisfactio, si eandem ipsi deberet pœnam injungere, quam ex naturâ gravitateque sceleris, pœnitens debuisset exhibere. In eo itaque stat Sacramentalis satisfactionis virtus & efficacia, ut minori multâ, sed juridicè impositâ, & liberè acceptatâ, pro gravibus pœnis legitime satisfiat, suisque interim & Deo offenso & reconciliationi factæ ster. honos; cujus nonnumquam interest, sceleris commissi gratiam, ita pœnitenti conferre, ut tamen multâ aliqua reparandi honoris ergò non summa quidem, aut honori Divino per peccatum ablatò ex æquo correspondens, aliqua nihilominus exigatur. Aliqua, quia Dei offensi reverentia id postulat: non summa, tamen, quia gratia quæ in Pœnitentiæ Sacramento conceditur, uti eleganter asserit D. Thomas, *reconciliatio est amicitia*. Non solet autem inter amicos offensa satisfactio, rigori justitiæ commensurari, sed offensi voluntati; cujus est maximam multâ jure imponendæ parrem, amicitia condonare. Itaque, uti rectè D. Thomas, debita datur Deo violati honoris satisfactio, *dum offendens recompensat secundum voluntatem eius quem offendit*. Sic igitur, inquit, *requiritur ex parte pœnitentis, primo quidem voluntas recompensandæ, quod fit per contritionem. Secundò quòd se subiciat arbitrio Sacerdotis loco Dei, quod fit in Confessione. Tertio quòd recompenset, secundum arbitrium ministri Dei, quod fit in satisfactione*. Ita disertè D. Thomas. Ex quibus omnibus id conficitur, pœnitentem cuicumque demum satisfactioni, & quantumcumque exili, debere acquiescere; officioque suo in Pœnitentiæ Sacramento, & gratiâ postulandâ fecisse satis, cum eâ mente tribunal hoc accesserit, ut quodecumque satisfactionis genus paratus fuerit acceptare, diuinæque voluntati, prout sibi innotuerit, morem gerere. Diuinam autem voluntatem, satisfactionemque ab eo exigendam, non aliâ ratione potuit percipere, quam ex Sacerdotis, Dei vicariis partes gerentis, voce & iudicio. Nihil itaque præter eam à pœnitente poterit jure exigi, cum ipsi nihil

Non debet in Confessione imponi multa quantum ferre mereatur pœnitens,

offensio
non sicut
ita loquitur
minor
etiam ubi

quia non
fit hic reconciliatio ad rigorem iustitiæ, sed ex amicitia, legitime videtur

Hinc pœnitens pland satisfecit suo muneri, qui quantum parvam pœnitentiam in Confessione accepit.

D. T. 3. p. 9. 90. a. 2.

quid-

quidquam jure constet, aut constare possit, præter id quod à Dei personam repræsentante, & pro tribunali jus dicente, legitime præscribitur. Cessent igitur Neotericorum plus nimio effervescentium voces; neque Absolutioni conquerantur per minores pœnas impositas quidquam detractum: neque pœnitentibus, cum quibus actum est blandiùs, de præteritis Confessionibus metus faciant: fanatici enim sunt qui ingeruntur timores; legitima fuit Absolutio: neque in pœnitentiâ acceptatâ quidquam peccavit pœnitens. Si quid erratum est, Confessarij error fuit, qui tamen Confessionibus non officit, sed solum inficit Sacerdotem.

*Obiectio.
Salutè Confessarios nimis languidè agere.*

Hoc est inquit quod volumus; non adeò pœnitentes accusamus, quàm Judices ipsos erroris arguimus. Non enim rem Dei agunt, exigua qui pro grauissimis sceleribus imponunt supplicia, nec auctoritatem offensi Numinis, tam facillè indulgendo, tuentur. Imò nec pœnitentibus ipsis sic rectè consulitur; utpotè quibus inertes nimium, curandis sceleribus adhibentur medicinæ. Magnæ imponendæ sunt peccatoribus multæ; rigida ingerenda sunt supplicia; ut malo suo edoctus reus, sciat quid sit offendere tantum Deum, & à tormentis, quæ nunc ex Sacerdotis præscripto patitur, aliquando tandem sapiat, & à criminibus resipiscat.

10.

Non est priuati hominis legem Confessarij præscribere.

At tu verò, pœnarum arbiter seuerissime? ingentes tu pœnas pœnitentibus irrogandas adstruis, blandioresque Confessarios ignauitæ accusas, imò & condemnas? At, quid si illi te interrogent *Quis te constituit iudicem super nos*, qui jurisdictionem nostram à Deo accepimus, nostro, non autem alieno arbitrio moderandam? Hæc, inquam, si respondeant, quid quæso tu illis, ratione bonâ poteris reponere? Clamabis illico fat scio, jurisdictionem nihilominus ex mente Dei exercendam, ne illi sit injuria. At tum illi jure rursus ex te quærent, à quo tandem debeant de mente Dei hæc in parte edoceri? An à te homine profus priuato; an verò ab ipsâ vniuersali Ecclesiâ, Diuinæ mentis legitimâ interprete, & cuius, uti Diuina, ita & indubitata est auctoritas? Sanè ab hæc petenda esse responsa, Sacramentorumque rectam administrationem edocendam; eaque quæ profert oracula, priuati cujusdam viri placitis, infinito interuallo esse præferenda, sanus nemo, nemo orthodoxus, rectè negauerit. Videamus ergo quid vniuersa in Concilio Tridentino congregata

11.

gregata Ecclesia Confessariis de satisfactione à pœnitentibus expetendâ, præscribat. Ita habet sanctum decretum.

12. *Debent ergo Sacerdotes Domini, quantum spiritus & prudentia suggererit, pro qualitate criminum, & pœnitentium facultate, salutares & conuenientes satisfactiones injungere: ne, si fortè peccatis conuincant, & indulgentius cum pœnitentibus agant, leuissima quedam opera pro grauissimis delictis injungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur.* Adde & rationem alteram, quam eodem capite præmiserat Sancta Synodus, *ne pœnitentes occasione acceptâ ex multa imposita leuitate, peccata leuiora putantes, velut injuriij & contumeliosi Spiritui Sancto, in grauiora labantur, thesaurizantes sibi iram Dei.* Hæc Ecclesiæ, Sacerdotes suos instruentis, sola est, & tota institutio. Expendamus porro singula.

Decretum Tridentini de injungendis pœnitentiis.

13. Atque istud illico interrogo: vbinam in hoc decreto, grauium atque ingentium multarum, vel specie saltem tenus, facta sit mentio? Certè neque grauium neque etiam leuium satisfactionum, sed *salutarium & conuenientium* Synodus meminit, easque prudenter docet, non pro quantitate, sed pro *qualitate* criminum esse exigendas. Aliis enim aliisque morbis, aliæ atque aliæ adhibendæ sunt medicinæ. Cùm autem injunctæ multæ, non satisfactionis tantùm, sed & medicinæ, curandis animi morbis rationem habeant, rectè præscribitur *pro qualitate criminum, salutares & conuenientes* satisfactiones esse injungendas. Sic sanè eleëmofyna iniustitiæ, jejuniùm gulæ, aliæ afflictationes corporis luxuriæ deinceps curandæ conuenient, salubriterque illis vitiis infecto præscribentur: oratio denique, morborum animi vniuersalis medicina, rectè ex mente Tridentini injungetur, *pro qualitate criminum & pœnitentium facultate* nihilominus imponenda. Ast de quantitate criminum, quid obsecro hîc edicitur? Nihil prorsus. An enim, vt pro qualitate morbi alia atque alia medicina est conuenientior, ita etiam pro quantitate, grauitate inquam mali majori aut minori, major etiam medicina semper est aptior? Sanè vti tam attritæ nonnumquam sunt stomachi corporisque vires, vt etiam in morbis acutissimis, non nisi debilia admodum præscribenda sint pharmaca; ne nimiâ portionis vi, quod reliquum est caloris naturalis suffocetur: ita non rarò contingit, vt tam altum sit malum, virtusque pœnitentis tam

Qualitas criminum in pœnitentiis injungendis spectanda.

non vero semper quantitas.

Datur ratio.

exigua, vt satisfactione ingenti, medicinam inquam validam, debilitandum potius sit quod reliquum virtutis est, imo extinguendum penitus, quam ad debitum vigorem nouamque vitam reuocandum.

Minoribus itaque medicinis prudenter admodum fouetur, & paulatim suscitatur is qui penè extinctus est calor; donec per alia atque alia virtutum exercitia, sensim excitatus, in maiora tandem assurgat, atque ad heroica satisfactionis opera, suam sponte enitatur. Non ergo, quamuis pro diuersa qualitate criminum, diuersa etiam pensanda esse remedia, rectè statuat Tridentinum, hinc tamen ad criminum quantitatem rectè argumentabere; quasi pro maioribus, maiores etiam sint poenae imponenda poenitentibus. Non inquam rectè sic argues: Major hic est culpa, ergo maior est requirenda satisfactio. Minimè vero, ex mente Tridentini non est hæc consecutio. Salubrem & criminis qualitati convenientem satisfactionem & medicinam exigit.

Aliquando autem grauior, longè est aptior; aliquando autem minor est salubrior, & poenitentis facultati (quod etiam prudenter attendi vult Tridentinum) id est ægrotantis virtuti, magis accommodata & accommodata. Quid autem, & cui poenitenti magis conueniat, id quidem Sancta Synodus Sacerdotum iudicio prudentiæque commisit; quos discrete asserit satisfactiones pro qualitate criminum, & poenitentiam facultate debere inungere, sed vt discrete subnectit, *prout spiritus & prudentia suggesserit.*

14.

Jam vero sic mecum rationem instituo. Concilium Tridentinum, Patres è toto orbe congregati sapientissimi & celeberrimi, Ecclesia inquam ipsa, & sponsa Christi mysteriorum omnium interpres fidelissima, Sacerdotibus satisfactionis in Confessionibus exigendæ negotium commisit, poenarum taxationem eorum prudentiæ concedidit. Quam ergo fronte priuatus quis, absque auctoritate vllâ, legitimis iudiciis audeat metas fingere, legemque præscribere, quam ei Ecclesia non imponit? Quis inquam, vni homini auctoritatem dedit conscendendi cathedram, vt declamabundè coram populo admordeat Confessarij legitime Jus dicentis sententias, maledictaque pro suo arbitrio taxet & constituat, quas Ecclesia vniuersa, nullius, nisi Sacerdotis re ipsa iudicantis, submisit arbitrio? Ego sane non capio, Christianam submissionem hæc qui conueniant. Et cum charitatem ore semper crepent, Charitati hæc qui competant, profusus

Temerarium est quod priuatus homo, Confessariis omnibus velit leges dare.

14.

sus non intelligo. An ergo existimant omnem adeo in Theo-
 logis omnibus extinctam esse prudentiam, ut discernere nequeant
 quid cuique poenitentium prescribendum sit medicina, nisi quam
 sua ipsi trutinâ appenderint. Aut Confessarios passim omnes
 tam profligata censent esse conscientia, ut quamuis sciant quæ
 satisfactio sit imponenda, eam tamen nolint exigere. Alteru-
 trum ab ipsis sane dicendum est, illudque tum addendum, so-
 los sese sapere; solos esse à quibus Sacramentorum recte admi-
 nistrandorum petenda sit institutio, & ne quid tantæ rei desit,
 istud denique edicendum non obscure, sed clare admodum
 ita ut omnes intelligant. Concilium ipsum Tridentinum nimis
 molli manu egisse haudrem, neque materiam hanc pro dignitate
 offensi Numinis pertractasse, neque Christi sciuisse mentem,
 cuius Vicarius in diuinâ jurisdictione exercendâ, non alia, Deo
 que magis honorifica dederit imperia. Hæc autem ita esse, or-
 thodoxis cum demonstrauerint, non erit quod opponam. Si
 autem pro dicendi lubentia tantum hæc & similia declamaue-
 rint, non erit etiam quod hisce diceris, magnopere perturberis,
 nisi quæ quidquam credam.

15. Caterum quod toties ingerant, Sacerdotes debere memi-
 nisse Christi Vicarias sese vires gerere, ac proinde & eius honori
 debere consulere, commodè id quidem monent. Ast ubi de-
 mum in Sacris paginis traditum inuenere, honorem Deo magis
 rem castigando peccatores comparari, quam eorum flagitiis in-
 dulgendo; ubi contraria omnia Deus ipse, ut superius vidimus,
 infinitis propemodum locis attestatur? Vicariam fateor perso-
 nam Christi Sacerdos gerit, sed misericordis & misericors homi-
 num indulgentis Dei personam inquam, non ex rigore iustitiæ
 irrogantis supplicia, sed ea etiam quæ sunt debita, minori mul-
 ctæ condonantis. Etenim ut ex D. Thomâ nunc retuli, *amiciti-
 æ est hæc reconciliatio*; non est autem amicorum, dum redin-
 tegratio infractæ amicitia initur, summa exigere. Aliquid ta-
 men exigitur, ut iustitiæ satisfiat; minus autem ab eo, qui ma-
 joris redditi amoris titulo, majori etiam amore est dignus. Hinc
 fit, ut qui majori poenitudine, ad sacrum hoc tribunal supplex
 Deo sit, majori etiam gratiâ habituali perfundatur; atque hinc
 majori etiam eum benevolentia Deus complectitur; unde tan-
 dem id consequitur, ut minor ab eo exigenda sit satisfactio.

utique
 si in
 al
 si in
 utique
 ut

Et quidem
 præter men-
 tem Tri-
 dentini.

Sacerdotes
 Vicarij
 Christi
 sunt, sed
 misericordis,
 non vero
 castigantis.

utique
 utique
 utique
 utique
 utique
 utique
 utique

Quanta

*Spiritus
Domini est
Spiritus le-
nitatis &
miserico-
rdiæ.*

Quanta vero in hâc *amicitiæ reconciliatiõne* pœnitenti taxanda sit, id quidem statuet, totius causæ pacisque fanciendæ arbiter Confessarius. Statuat autem, vti Tridentinum docet, *quam Spiritus & prudentia suggerit*, & muneri suo, Deoque, cuius partes gerit, fecit satis. At quis Spiritus? sanè Spiritus lenitatis, spiritus misericordiæ, spiritus charitatis, cuius secunda apud Apostolum laus est, esse *benignam*; denique Spiritus Domini; non verò spiritus acrimoniæ, spiritus perturbationis, spiritus vindictæ; multò minùs spiritus arrogantis & elationis. Profectò genio suo Diuinum spiritum commensurans Elias naturâ utcumque asperior, & castigandis sceleribus assuetus, ingentem ventorum turbinem emolientem omnia inaudit, & Dei spiritum esse credidit. Ecce inquit Sacer textus, *spiritus id est ventus grandis & fortis, subuertens montes & conterens petras ante Dominum, & non in spiritu*, illo nimirum, *Dominus*. rursus *neque in commotione Dominus*, denique *neque in igne Dominus*. Et qui in turbulentis hisce, & cuncta discerpentibus elementis non erat Dominus, erat tandem *in sibilo auræ*, & quidem *tenuis*. Ita sanè est. Non omnis qui flammæ & vindictam spirat, Dei spiritus est; nec is qui tumultus excitat, perturbationesque animorum ciet, nec qui magno latus impetu cuncta subuertit & prouertit, is est spiritus qui Confessariis debeat suggere, quantis sint pœnis peccatores Deo supplices castigandi; suggeret id spiritus *auræ tenuis*, spiritus prudentiæ, spiritus misericordiæ & lenitatis, spiritus denique humanæ fragilitati indolentis, amicæque pœnitentem miserum complectentis Dei. Hunc tu spiritum Sacerdos sequere, & Dei partes agis.

1. ad Cor.
13. v. 4.

3. Reg. 14.
v. 11. 12.

*Demon-
stratur im-
prudencia
eorum qui
dicunt sem-
per graues
pœnitentiam
in iungenda-
das.*

Magnus hîc se mihi aperit dicendi campus, si imprudentiam quorundam, Satisfactiones magnas ore vbilibet crepantium, ingentesque & præter rationem omnem exorbitantes pœnas, etiam pro exiguis & venialibus peccatis seuerissimè impositas luberet enumerare, & prudentium hominum iudiciis condemnandas exponere: neminem tamen lædere nunc est animus. Amicè verò hos tam seueros iudices interrogo, an magnæ prudentiæ id sit, ingentes pro venialibus peccatis multas injungere, cum magnorum Theologorum, Henriquesij imprimis, Fabri, Nunez, & Cardinalis de Lugo sit sententia, omnem grauem pœnitentiam in Sacramento impositam & acceptatam, etiam per veniale

16.

Heuriq.
Faber.
Nunez.
Lugo de

Pæn. disp.
25. lect. 5. veniale peccatum promeritam, grauius & sub mortali vt ajunt scelere incurrendo obligare. Quis autem id credit, prudentis esse pro veniali maculâ expiandâ, præcipere medicinam quæ mortem ipsam neglecta inferat? Cum verò passim Theologi omnes statuunt, saltem de tantâ satisfactionis exhibendæ obligatione non esse dubitandum, dum multæ graues pro mortalibus peccatis pœnitenti præcipiuntur; rursum quæro, an id prudentis Sacerdotis sit, tam vrgentis præcepti materiam homini objicere, quem aut infirmitatis & inconstantia vitio, & virtutis non satis obfirmatæ defectu, aut negotiorum rerumque agendarum mole in alia omnia actum, ingentes illas multas contempturum, & deinceps habiturum suspicaris? Quid enim id est aliud, quàm in certissimum peccati mortalis periculum, pœnitentem sponte & destinato conjicere, & quidem sine necessitate profus vllâ? Sanè salubres satisfactiones imponi cum velit Tridentinum, cauendum est omnino ab ijs quæ prudenter judicantur nocitura.

17. Hoc itaque prudens Sacerdos sibi præstitutum habeat, non quidem aut magnas semper, aut semper exiguas pœnas imponere, sed conuenientes & profuturas. Eadem quæ hunc ægrum curat medicina, alteri est exitio. Prudentis id est medici, profuturum quid sit discernere. Tantùm id caueat Confessarius, quod prudentissimè monet Tridentinum, *ne alienis peccatis conuiueat, leuissima quedam opera pro grauissimis delictis injungendo.* Vbi diligenter expendendum est, non leuia opera grauibus delictis, sed leuissima grauissimis opponi. Leuissima autem cum pro grauissimis injungi prohibentur, non illicò grauia pro leuibus, neque grauissima pro grauibus delictis passim & omnibus imponenda imperantur. Certè tanta potest esse peccatoris pœnitudo, tantus dolor animi per suspiria vberesque lachrymas sese explicantis, vt Sanctissimorum virorum exemplo, etiam leuissima pro grauissimis delictis satisfactionis opera, prudenter omnino, & ex mentè Tridentini, imponi possint & quandoque debeant: tum nempe, cum judicant sese *peccatis non conuiuere*, neque *occasionem dare in grauiora relabendi homini*, qui à se commissa tam amare deplorat, & tam seriò detestatur. Quid, quòd & non raro contigerit, vt leuissima multa imposita peccatori scelestissimo, occasionem dederit, amarissimè deslendi scelera, eaque

*Non parua
semper nec
semper gra-
ues imponen-
da pœnitenti-
ta sed semper
salubres.*

*Aliquando
leuiora pœ-
nitenti ma-
xime pœni-
tentis fru-
ctu fuerit
imposita.*

eaque ingentibus exinde pœnis à se sponte exactis vindicandi, & pudebat enim hominem vehementius suæ impudentiæ, quòd eum tam indignis modis Deum offendisset, quem post tot atroces injurias, experiebatur in Vicarijs tam facilem & benignum. Contigerunt ista sapiissime. Cerrè Spiritus Dei vbi vult agit, & sicut vult. Huic modum aut metam ponere, non est hominis; & in hac materiâ, non est prudentis. Extrema tantùm sunt cauenda. In medio residet, quæ virtutum moralium prima est, prudentia: hanc satisfactionibus erogandis & taxandis, adhibendam esse docet Tridentinum. Valeant igitur, certa & quidem acria semper medicamenta præscribentium voces: illudque ipsimet, dum alijs dant consilia, sedulò obseruent, ne dum vitant vitia, in contraria currant incauti, & nimio efferuescentis animi cæstro perciti.

§. III.

Graues pœnitentias pœnitentibus semper imponere, est contra praxim veteris Ecclesiæ, cuius usus male ex Canonibus petitur. Fallacia est, quòd contraria suadentes non distinguant inter pœnitentiam publicam, & priuatam: item inter voluntariam, & Sacramentalem. Hinc etiam perperam pro se afferunt antiquos Patres.

*Obiectum
veteris
usui Eccle-
siæ,*

DUO adhuc restant argumenta, quæ feruori suo acriores illi pœnitentium Iudices prætendebant; antiquus videlicet Ecclesiæ primitiuæ usus, & Sanctorum Patrum placita. Etenim, inquit, satis constat non tam molli pœnitentes olim tractatos manu; utpote quibus non vnus tantùm diei jejunia, humicubationes, genuflexiones, & publicæ scelerum deprecationes imponebantur, sed & quadraginta diebus, imò & septem etiam annis, per dies statutos & interpolatos protrahenda præcipiebantur: prout passim videre est in sacris Canonibus constitutum, & in Ecclesiasticis historijs quotidiano usu confirmatum. Nunc autem quid fit? ne vnus quidem diei jejunium imponitur; cæterarum
verò

18.